

www.e-rara.ch

[Super prima parte Digesti veteris]

Bartolus

[Venedig], [1475]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-141895>

[Si[?] hereditatis peta[?] Rubrica]

---

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

fuo suppleat. qd nō placet q de iure nō de facto iudex supplere debz. ut. l. i. C. ut q de sunt aduoca. unde glo. dic q uult dicere q poito q p n habeat exceptōez. tñ ofulif p officiū iudic. qd fati. placet in se. ut dixi i l. plane. z. e. Tñ q̄tum ad ppositum intelli go. l. istā aliē. Tu dic q exceptio ē actiōis exclusio. ut. l. ij. j. de except. Mō q hic dr de expenf ponit ad excludēdā actiōem. & sic añ latā sniam. & sic xē dicit exceptio. Quā doq; nō opponit añ sniam s; p^o sniam i ex ecutiōe. tūc q executio p officiū iudic. fit. Si post sniam opponat. nō fit pprie. s; iplo raf officiū iudic. ut uidistis in. l. i. z. de edē. & tūc diceret fieri iudic. offi^o ista deductō Semp tñ intellige q ps petat. ut. l. ij. s; h at iudiciū. j. de dā. infec. & h ē qd uult dicere iuriscōsultus si añ sniaz nō excipit. p^o sniaz fiet in executiōe p officiū iudicis. & hec nō multū q cotidiana sunt.

Si ps hereditatis petat Rica.

Glo. format qōnem uide eā.

POST ACTIONEM ista. l. cōtinuat. p se ad pcedentia. z. intrat mām. z. ibi is q. Et p^oia ps q cōtinuat nō indiget sūmario Et glo. in p^on. querit duo.

an hec sit alia actio a pcedenti. & hec l^ora inuit q sic. Veritas ē ista nō differt ab alia spē. s; numero. Sic alia ē actio q opetit mihi p centū mutuati. & alia q opetit mihi p quinquaginta mutuati. Sic hic alia ē actio q opetit qñ sum he^os institut^o i solidū. Alia qñ p pre tñ eiusd^o sunt generi. Itē qrit gl. an sit p^oria uel ciuilis. Glo. determinat q ciuilis. Bart.

IS QVI. In petitiōe hereditat. cōclusio sumit respectu iuris agēti. nō respectu possessoris uenti. h. d. **Quero** p declaratiōe ei^o q dicit totaz hereditatez uendicabit z.

Quidā dicebāt q pp^o unā rem z. tu dic ut dixi i sūmario. q cōclusio libelli sumit ex p^o agent. nō ex psona possessoris. B.

QVINIMMO. Plures heredes debet agere cōn p^ores possessores nec pōt unū eligere unū ali^o aliū. h. d. B.

PRO INDE. Si sunt plures ad q^os he

reditas p^oinet p diuiso pōt alē ab altero cō ueniri hac actiōe ul^o fami. hercl. si fatē se heredes. h. d. **Nō** q duo iudicia uniuersalia respectu eiusdē hereditatis pnt occurere. Simile i. l. i. z. t. i. Itē nō q iudiciū fami. hercl. dat inf^o eos q se nō dissentent heredes. h. d. **Ad p^omum oppo.** de. l. si titi^o cur q i fi. j. p locio. Sol. ibi in pecunia & sic ps cū p te recipit opensatiōem hic i spē. **Itē** opp. j. de rei uen. l. pomp. scribit si ex equis & j. s; pxi. fo. ibi possidebat p indiuiso hic p diuiso. **Itē** ad l. cōm opp. q et qñ se negant heredes sit loc^o fami. hercl. Sol. ibi uolebat qs agere nō p eo qd ipe possidebat s; p eo qd possidebat aduersari^o.

STEGO EX PARTE. Si cohēs meus & exne^o possideant hēditatē p indiuiso exneū tñ ueniaz. h. d. B.

SI CVM ME. Alias incipit itē si cū me. q ptem possidet p indiuiso a coherede & exneo possidentib^o residuā ptem petet ul^o inf^o eū & coherede opensatio fiet. h. d. S; qro utrū illi duo possessores possidebant p diuiso ul^o p indiuiso. Glo. dic q p indiuiso & bñ abs nō ueniret nisi exneū ut. z. pxi. s; **S; tūc op.** quō fiet opensatio spēi ad spē ciē. dic glo. q h fit p^oib^o uolentib^o qd satis placet. **V^o** dic q p^oium p indiuiso fiet opensatio. Videte istud eēt xum qñ ptes deberent p diuiso in eadē re ut. l. deducta. s; nūmis. ad treb. s; in pte p indiuiso nō pōt fieri opensatiō. Tenē q fiat opensatiō uolētib^o p^oib^o. Vel dic q h fiat officio iudic. sic qñ fit adiudicatio in iudicio diuisorio nō autē p modū opensatiōis. Bar.

INTERDVM. Prop^o numez nascē dorū ex uentre admittit^o petitiō p^ois incerte h. d. glo. ponit exemplū in successiōe collatēaliū. **Op.** C. de suis & legi. auē. i successiōe & insti. de here. que ab itesta. s; qd^o placuit. gl. dicit q iste s; corrigif hodie. q succedit hodie in stirpes. nō in capita. & sic nō ē curandū q nascant^o ex trib^o. S; aduerte aut loquar in successiōe ascendentiū & hodie & oli^o succedebat in stirpes. ut. d. s; qd^o placuit. Aut loquit^o in successiōe collateralium & tūc fm iura antiq^o succedebat in stirpes ut hic. & l. sanguineos. s; hereditas. de suis & legitimis. **An aut** sit hodie correctūz dicas sic si loqmur i successiōe collateralium

ulfratres & fratrum filios iura antiqua non sunt correcta. qd et hodie fit successio in capita. ut. C. de legiti. heredi. au. p. fratres. Si vero loquitur de successione fratrum & filiorum fratrum. si quidem filii fratrum succedunt cum patris vel auunculis non est dubium qd hodie succedunt in stirpes & ista iura. ff. corriguntur ut au. cessante. C. de legi. her. Si vero filii fratrum succedunt tamen & aliqui ex patris vel auunculis non supersunt. tunc est opinio in d. Azon. ex una parte. & d. Accursius ex altera. Et ista est quod quod fuit in quodam castro huius civitatis. & dicit d. Azon. qd in capite. D. accursius qd in stirpes. ut non. in. d. au. cessante. Ego teneo opinionem Accursii de quod dicitur in. l. p. sanguineos. qd hereditas de suis & legitimis.

S I EX PLVRIBVS Qui sperat admitti ad partem facit partem h. d. Glo. hic format unam pulchram quod est & examinat melius hic quod alibi & ista quod tam gis in multis locis. v. in. l. si marito. si pat. i. so. ma. & in. l. si ita scripsit & ibi p. Dy. de heredi. isti. & in. l. plan. s. ij. & ibi dixi. i. de leg. i. & l. qd. g. in pn. eo. ti.

A NTIQVI. Postumus nasciturus ex ventre impedit sequentes in gradu. Eos autem quod eiusdem gradus sunt statuit admitti. ut si tres nascituri essent. auferretur vel cederet alteri secundum quod casus occurrit. h. d. Op. qd def. petitio partis incerte. ut. l. i. in fi. z. e. so. petitus quarta cum adiectione partis incerte & plus & minus secundum quod casus euenerit. Itē op. de. l. cum quidam. s. qd. dicitur. i. de acq. reda here. so. intellige hic si postumus est institutus uel exheredatus nam si esset preteritus non posset adiri hereditas.

I LLVD. Incertitudo nascendorum non impedit coheredes adire sed quod portio competat sibi sit incertum. h. d. bona l. & subtilis est. Op. de. l. ex semisse. i. de acq. gre. here. so. ut in glo. Querit glo. quod sunt illa quod requirunt sciri. ut possit adire. uide glo. & non ipsam. B.

S ORORI. Qui ex parte facto apparet esse herede a quolibet herede aduocat pro rata & sumptus pro rata substat. h. d. B.

N ON POSSVMVS. Per hanc actionem sequitur quod partem pro diuisio quod pro iudicium fami. heredi. diuide

tur. h. d. qua. l. no. Bar.

P ERMITTENDVM. Potest quis pro parte cedere & pro parte contendere h. d. Non pro eo quod dixi in. l. si de bitor. z. ti. i. Bar.

Q VM MVLT. Qui ut procurator alterius administrat petitione hereditatis. non tenetur nisi illi heredes extiterint in totum vel in parte. h. d. B.

Q VM HEREDIS. Qui negotia hereditaria absentis nomine gerit. ab his ad quos negotium in veritate pertinet. poterit ueniri actione negotiorum gestorum. & petitione hereditatis. si se heredem ostendat h. d. Op. z. l. pxi. So. intellige. l. illaz quoniam se ostendebat heredem. Itē op. qd ista hereditas debeat pertinere ad fiscum tam quod caduca ut. l. ite ueniunt. s. p. dia. z. ti. i. Sol. ut in glo. de quod dicitur p. doctores. ut. l. unica. s. p. scdo. de cadu. tollē. Itē opponit & uidetur quod illud quod est gestum pro defuncto possit heri ratum pro heredem. ut. l. si. i. re. ra. ha. So. est sum in his quod tunc sunt ad heredes. sed hereditas non adita non transit ad heredes. de quod p. Dy. in. c. ratum ex de reg. iuri. li. vi.

De possessoria hereditatis petitione.

O RDINARIVM. Bonorum possessori de iure priorio competit hec actio in qua tamen uenit quod in petitione hereditatis civilis. h. d. i. c.

Op. in. sti. de bonorum possessorum. s. quod autem & i. de regu. iuri. l. ait prior. So. bonorum possessorum sunt heredes in effectu. sed non est ideo necesse fuit quod eis daretur bonorum possessoria hereditatis petitio de iure priorio cum de iure civili non daretur. Itē op. qd et precedentes sunt priorie ut. l. i. in pn. z. ti. i. So. ut ibi.

Itē op. dicitur hic superiores etc. quasi propositum est plures. cum non sit nisi una. Sol. una est in genere. sed plures sunt numero. ut dixi in. l. i. in pn. z. ti. i. Itē querit an actiones particulares que competunt bonorum possessori. sint priorie. Glo. qd non. quam non quod hec sentire uidetur. ideo est notanda. uide quod dixi in. l. ij. ff. de bo. pos. ti. gnali. B.

De fideicommissaria heredi. peti. Rica.

De possessio. heredi. petitorum
De fideicommissis. heredi. petitorum
De rei. venditione.

ORDINE. Fidei commissario uniuersali cui est hereditas restituta & bo opetit hec actio in qua ueniunt oia q in petitione hereditatis ciuilib .h. die

EC INTEREST. Hec actio opetit fideicommissario & ei here di bonoz possessori. & no dat cot xuz herede. s; con alios & eoz heredes. h. d.

Op. frustra qs petit illud qd h; s; hic d; q hereditas e restituta g ea petere no deb; Glo. die optime q intelligat hereditas rsi tuta & bo & no rel re. p certa pte na si esset restituta tota & fideicommissari? ea pder; n heret hanc actioem qd no. **Sy** quo unde h. & in petitione hereditatis ueniut res hereditarie. ut. l. ite uidentu in fi. z. de petitione heredi. s; p9 apphenfay hereditate definut ee hereditarie. ut. l. i. s; ue. eres. & ibi no. j. de acquire. pos. & sic no e res hereditaria s; heredis. Vn in petioe hereditatis no ueniut ut. l. q si in die; s; si negociu. z. de peti. here. Itē op. de. l. i. fideicommissaria. j. ad trebel. So. restitutoe facta ueniut fruct9. sic i petioe hereditatis. An xo restitutioem fruct9 no ueniut fm q dicit i. d. l. in fideicommissaria. & l. i. uibem9. C. ad treb. **Itē op.** q sit ciuif qm restitutio fit p senatuscōsultuz qd e ius ciuile. Dic gl. no obstat q no sequit h. Per ista glo. no efficietis clarus. Vn dic q p senatuscōsultu tñseunt i fideicommissariuz oēs actōes q opetebat heredi q erūt utiles. Nul la n. actio dat fideicommissario p senatuscō sultu s; solu in eū tñsterf q heredi opetebat und si fideicommissari? uellet intētare peti tōem q opetebat heredi poterit utilē tñsla tā p senatuscōsultu. S; si uellet agere ex plo na sua. nullā h; ciuile. s; dat a ptore. & iō lo posuit istas duas int ptorias actōes & uni cuiq; dedit cellulā suā qd no & teñmēti.

Explicit Liber quintus. Incipit Sext9.

Rica de rei uendicatōe.

Ricam istā otinuat iuriscōsult9. tñ circa glo querunt aliq. an def rei uendicatio. q in ea ueniunt & qual sit. & e glo. satis clara. Duo tñ dicūt q exigunt examinatioem. pmū an

hec actō def tñ tñ ciuili possidentē. Et di cit glo. q sic. s; nihil allegat. idez nō. C. ubi i re actio. l. ij. & j. de acquire. pos. l. pomp s; si is q pcario. tex. hēs in l. in fi. j. ad exhibē. & de usufru. l. cuiusq; s; i. **Qz.** die gl. e sciēd q hec actio dat qnq; directā directo. ut ei q est dñs cōn possessorē. qnq; aut dat drca utilit ei q e dñs cōn euz q desit possidere. Qnq; dat utilit directo. ei q h; utile dñuz cōn possessorē. Quādoq; utilit ei q het utile dñium cōn eū q dolo desit possidere. Et sic noia referunt ad actorē aduerbia ad reū. Dñi ulimō. rephendunt glo. & p in eo q dicit glo. q dat directā utilit ei q e dñs. cōn eū q dolo desit possidere. nā rei uendi catō requirit duo pncipia formalia. unū ex pte agentis. qd e dñium. ut. j. e. l. in re. Aliud ex pte oueti. qd e possessio. ut. C. de alie. iud. mu. cā fac. in. l. i. & l. officiu. j. e. Si qd isto rū deficiat nō pōt dici directā rei uedicatō s; utilis. und cōn eū q nō possid; s; dolo de sit possidere dat utilis rei uendicatio. non directā utilit. ut dicit glo. Et p his uidet ca sus in. l. electio. s; itē si explib9. j. de noxa. & l. nec ullā. s; si quis. de peri. hē. ita dicūt doc. nri. C. eo. in Rica. Pro glo nra fac q in istis actōib9 realib9 ius metimur ex p actori. nō rei. ut. l. i. s; i. z. si ps here. petā. g i rei uedi catioe ex pte rei n uariat actō. s; qlitas acti onis. und semp d; dici directā si aliq; e di recto dñs. Teneas tñ quā uis. q ista uerba sunt mgrāl; dicta. nō aut sunt s; ba iuriscō sulti. Et istud e utile ad qōnem difficilez. Si lis e otestata sup actioe directā. Et pedēte iudicio re? dolo desit possidere. ut; sequa tur odēnatō ex eadē instātia. Si. n. tenemus istā glo. nulluz e dubiū. q sic. Nā nō uariat actio q ita directā an. sic p9. S; uariat qua litas q p dabat drca drco. nē de directā di recto dat directā utilit & uariatio qlitatis nō nocet qn p9 sequat odēmnatio. ut. l. i. de licit; s; si detracta. de noxa. Si tenem9 aliā opi. z. q sit actio utilis. nō e lis otestata. tñ idē cētes. tagit p Dy. in. l. q; s; iul. & ibi di xi. de aqua. plu. arcē. & p Cy. in. l. i. z. de alie. iudi. mu. cā. fact. & laco. burri. i. s; oiu; insti. de actio. Bar.

OST ACTIONES. Hec actō e ad rez singu lariū petitoem. & opetit f f